

Spotkanie nr 2 – Produkty bankowe: lokaty

styczeń 2014

Cele:

- przypomnienie wiadomości o podstawowych produktach bankowych dla osób oszczędzających
- uzupełnienie wiedzy o różnych rodzajach lokat, w tym o lokatach z funduszem inwestycyjnym
- rozwijanie umiejętności posługiwania się narzędziami internetowymi, przydatnymi do porównania ofert banków i podejmowania racjonalnych decyzji finansowych

Potrzebne zasoby:

- Zadanie nr 1, 2, 3, 4, 5, 6 dla uczestników - kopia dla każdej pary/małej grupy
- komputer i rzutnik
- duże karty papieru, flamastry

Etapy spotkania:

1. Etap nr 1 – powtórzenie wiadomości o produktach bankowych, w tym produktach dla oszczędzających oraz o gwarancjach BGF dla depozytów bankowych - ok. 30 min.
2. Etap nr 2 – przypomnienie i usystematyzowanie wiedzy o lokatach terminowych – ok. 30 min.
3. Etap nr 3 – zapoznanie się z informacjami o funduszach inwestycyjnych oraz lokatach z funduszem inwestycyjnym – ok. 1,5 godz.
4. Etap nr 4 – Ćwiczenie podsumowujące – wady i zalety różnych form oszczędzania – ok. 30 min.

Przebieg spotkania:

1. Rozpoczynając spotkanie powiedz, że uczestnicy utrwalą i uzupełnią wiedzę o najważniejszych produktach bankowych, którą zdobyli, uczestnicząc w kursie e-learningowym (moduł II oraz moduł III). Będą doskonalili umiejętność wyszukiwania i krytycznego wykorzystania informacji z różnych źródeł, w tym z portali finansowych. Będą też rozwijali umiejętność posługiwania się narzędziami internetowymi, np. kalkulatorami czy porównywarkami.
2. Na początku zaproponuj powtórzenie wiadomości o podstawowych produktach bankowych. Poproś, by uczestnicy wymienili ich nazwy, zapisuj je na tablicy czy dużej karcie papieru. Sprawdź, czy uczestnicy wskazali najważniejsze produkty i usługi, jakie oferują banki (możesz posłużyć się materiałem pomocniczym nr 1). Potem poproś o podkreślenie produktów dla osób oszczędzających (np. rachunek oszczędnościowy, lokaty terminowe), które znalazły się na Waszej liście.
3. Możesz przeprowadzić krótką rozmowę z uczestnikami, dotyczącą ich doświadczeń, związanych z produktami bankowymi dla oszczędzających. Zwróć uwagę, by uczestnicy nie czuli się zobowiązani do podawania żadnych konkretnych informacji o swojej sytuacji finansowej czy własnych decyzjach; rozmowa powinna koncentrować się na ogólnych cechach produktów np. „konto oszczędnościowe umożliwia odkładanie dowolnych, czasem bardzo niskich kwot”, „oprocentowanie lokaty 3 – miesięcznej jest obecnie niskie” itd.
4. Podsumowując, poproś uczestników, by wymienili najważniejsze korzyści z oszczędzania w bankach np. zyski z lokaty, czy bezpieczeństwo pieniędzy. Przypomnij, że depozyty klientów złożone w bankach są chronione. Nadzór państwowy nad bankami komercyjnymi i spółdzielczymi, oraz od 2012 roku również i nad Spółdzielczymi Kasami Oszczędnościowo – Kredytowymi, sprawuje Komisja Nadzoru Finansowego.
5. Sprawdź, czy uczestnicy pamiętają, że depozyty, złożone w bankach (w tym w bankach spółdzielczych) chroni również Bankowy Fundusz Gwarancyjny. Zaznacz, że systemem gwarantowania depozytów od 29 listopada 2013 roku zostały objęte również w SKOK-i.
6. Zaproponuj uczestnikom wykonanie zadania nr 1 na temat gwarantowania depozytów w naszym kraju. Podziel uczestników na pary lub małe grupy (zależnie od liczby stanowisk komputerowych), rozdaj tekst zadania. Poleć, by uczestnicy

korzystając ze strony internetowej <https://www.bfg.pl/system-gwarantowania-depozytow-w-polsce> zapoznali się z informacjami na temat gwarantowania depozytów przez BFG i zwrócili uwagę na wysokość sumy gwarantowanej. Powinni również odszukać kalkulator gwarancji (<https://www.bfg.pl/kalkulator-gwarancji>) i obliczyć, ile pieniędzy można otrzymać w ramach gwarancji dla depozytu o dowolnej wysokości. Następnie zaproponuj, by sprawdzili, czy bank lub SKOK, w którym oszczędzają, jest objęty gwarancjami BFG na stronach <https://www.bfg.pl/banki-objete-gwarancjami> oraz <https://www.bfg.pl/kasy-objete-gwarancjami> .

7. Po omówieniu sposobu wykonania zadania powiedz uczestnikom, że powtórzą teraz najważniejsze informacje o lokatach. Sprawdź, czy pamiętają:
 - czym lokata różni się od rachunku oszczędnościowego? (m. in. lokata to depozyt bankowy, w którym bank przyjmuje od klienta określoną kwotę środków pieniężnych na określony czas i zobowiązuje się wypłacić kwotę powiększoną o odsetki z chwilą upływu terminu, na jaki lokata została założona, a wcześniejsze wycofanie depozytu prowadzi do utraty całości lub części odsetek; natomiast środki złożone na rachunku można wpłacać i wypłacać w dowolnej chwili bez utraty odsetek; środki na lokacie są wyżej oprocentowane niż na rachunku oszczędnościowym.)
 - na czym polega kapitalizacja odsetek? (dopisywanie przez bank odsetek do kwoty, zdeponowanej przez klienta)
8. Zaproponuj wspólne obejrzenie prezentacji „O czym warto pamiętać, wybierając lokatę?” (prezentacja znajduje się w części „Lokaty” na stronie http://zrozumfinanse.pl/poland/portal/multimedia/multimedia_1318.htm). Dodatkowo możesz wyświetlić prezentację pt. „Lokata – kiedy mi się to opłaca?” na stronie:
http://zrozumfinanse.pl/poland/portal/multimedia/multimedia_1318.htm
9. Następnie poproś uczestników, by wymienili rodzaje lokat. Możesz powrócić do slajdu nr 5 prezentacji „O czym warto pamiętać, wybierając lokatę?”. Sprawdź, czy seniorzy wskazali:
 - **lokaty terminowe** – bank wypłaca kwotę lokaty powiększoną o odsetki z upływem terminu, na który lokata została założona, a w przypadku wycofania przed terminem zapadalności, klient traci część lub całość odsetek,

- **rentierskie**, w których odsetki nie podlegają kapitalizacji i są przekazywane klientowi do dyspozycji w postaci wypłaty lub przelewu na konto,
- **dynamiczne** - oprocentowanie wzrasta wraz z okresem trwania lokaty, a zerwanie lokaty wiąże się z utratą odsetek tylko za ostatni okres,
- **progresywne** - umożliwiające dokonywanie dopłat do kwoty, złożonej na początku, oprocentowanie zmienne, wzrastające wraz z wysokością wkładu lub czasem trwania lokaty.

10. Jeśli dysponujesz czasem, możesz polecić uczestnikom, by zapoznali się z aktualnym rankingiem lokat jednego z portali na stronie <http://www.bankier.pl/lokaty/> np. <http://www.bankier.pl/lokaty/wiadomosc/Ranking-lokat-Bankier-pl-styczen-2014-3032456.html> Zapytaj, jakie informacje znalazły się w rankingu i czy uczestnicy uznają je za przydatne dla osób oszczędzających w bankach.
11. Podsumowując zagadnienie, zapisz na karcie papieru: „Na co zwrócić uwagę, wybierając lokatę?” i poproś, by ochotnicy podawali propozycje zapisów. Sprawdź, czy wśród nich znalazły się np. wysokość oprocentowania (realna stopa procentowa przy uwzględnieniu wysokości inflacji); oprocentowanie stałe czy zmienne; czy odsetki są kapitalizowane lub przekazywane na konto; częstotliwość kapitalizacji odsetek; ponoszone opłaty np. prowizja, podatek od zysków kapitałowych; pełnomocnictwo do lokaty; konsekwencje zerwania lokaty przed terminem.
12. Poinformuj uczestników, że zapoznają się teraz z jednym z rodzajów lokat – lokatą z funduszem inwestycyjnym. Zaznacz, że zanim to zrobią, muszą dowiedzieć się, co to są fundusze inwestycyjne. Podkreśl, że inwestowanie w fundusz, a oszczędzanie na lokacie z funduszem to nie to samo! Powiedz, że w lokacie z funduszem część kwoty ulokowana jest na klasycznej lokacie, część zaś w funduszu inwestycyjnym. Lokata tego typu może przynosić stosunkowo wysokie zyski, ale obciążona jest ryzykiem, gdy dany fundusz poniesie straty.
13. Wyjaśnij uczestnikom, że fundusz inwestycyjny to instytucja sektora finansowego, stworzona w celu inwestowania środków finansowych w papiery wartościowe (akcje, obligacje) lub inne aktywa np. waluty, nieruchomości. Fundusz posiada kapitał, złożony z wpłat dokonywanych przez jego uczestników – indywidualnych inwestorów. Kapitał ten jest następnie inwestowany w różne aktywa. W zamian za wpłaty do funduszy inwestorzy otrzymują jednostki

uczestnictwa (lub certyfikaty inwestycyjne w tzw. funduszach zamkniętych). Ich liczba pokazuje proporcjonalny udział uczestnika w majątku funduszu. Fundusze inwestycyjne są zarządzane przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych. (na tym etapie zajęć, podając tylko podstawowe informacje, możesz posłużyć się materiałem pomocniczym nr 2).

14. Zaproponuj teraz uczestnikom wspólne obejrzenie prezentacji „Plusy i minusy inwestycji w fundusze” na stronie:

http://zrozumfinanse.pl/poland/portal/multimedia/multimedia_1318.htm

15. Zanim rozpoczniesz projekcję, podziel grupę na małe zespoły/pary. Powiedz, że na podstawie prezentacji zespoły przygotowują odpowiedzi na pytania, zawarte w zadaniu nr 2, ale należy zwrócić uwagę jedynie na najważniejsze zagadnienia. Rozdaj tekst zadania nr 2.

16. Zaznacz, że w prezentacji użyto wielu trudnych pojęć, seniorzy mogą prosić o krótkie wyjaśnienie podstawowych terminów. Jeśli to konieczne, zatrzymuj prezentację i podaj w prosty sposób informacje o papierach wartościowych (akcjach, obligacjach, bonach skarbowych):

- **akcja** – papier wartościowy; dokument poświadczający, że jego właściciel (akcjonariusz) jest właścicielem pewnej części kapitału spółki.
- **obligacja** – papier wartościowy, najczęściej na okaziciela, będący dowodem udzielenia pożyczki przez nabywcę; inaczej: dokument, który zaświadcza, że emitent obligacji jest dłużnikiem posiadacza (właściciela) obligacji (obligatariusza). Obligacja zawiera zobowiązanie emitenta wobec obligatariusza o spełnieniu określonego świadczenia (wypłaty odsetek, zwrotu pożyczki czyli wykupu obligacji). Obligacje byc emitowane przez różne instytucje: rząd (obligacje skarbowe), władze gminne (obligacje gminne, komunalne) czy przedsiębiorstwa.
- **bon skarbowy** - dłużny papier wartościowy Skarbu Państwa, w Polsce emitentem bonów skarbowych jest Ministerstwo Finansów. Celem emisji jest finansowanie krótkoterminowego deficytu budżetowego.

17. Omów z grupą odpowiedzi na pytania, zamieszczone w zadaniu nr 2. Jeśli to niezbędne, wróć do poszczególnych slajdów prezentacji.

- Czym zajmują się towarzystwa funduszy inwestycyjnych? (inwestują powierzone przez inwestorów środki w celu powiększenia wartości jednostek uczestnictwa w funduszu)
- Jaka jest najważniejsza cecha inwestowania w fundusze? (możliwość osiągnięcia przez inwestora wyższego zysku przy poniesieniu większego ryzyka, związanego z możliwymi stratami)
- W jakie instrumenty finansowe mogą być inwestowane zebrane środki? (akcje, obligacje, bony skarbowe, inne aktywa np. waluty).
- Jak inwestor może zminimalizować ryzyko strat? (dywersyfikacja portfela czyli zakup jednostek uczestnictwa w kilku funduszach).
- Które fundusze są najmniej, a które najbardziej ryzykowne?
(najbezpieczniejsze: **fundusze rynku pieniężnego** (inwestujące tylko w krótkoterminowe bony skarbowe emitentów, którzy charakteryzują się małym ryzykiem niewypłacalności np. Skarb Państwa, banki. Zyski nieznacznie przekraczają zyski z lokat) oraz **fundusze obligacyjne** (inwestujące głównie w papiery wartościowe o stałym dochodzie np. bony i obligacje skarbowe emitowane przez rząd, obligacje przedsiębiorstw czy samorządów). Najbardziej ryzykowne: **fundusze akcyjne**. Inne fundusze, wymienione w prezentacji to fundusze hybrydowe, które łączą fundusze zrównoważone, stabilnego wzrostu, aktywnej alokacji aktywów oraz fundusze alokacji aktywów (które zależnie od sytuacji rynkowej zmieniają portfel) oraz fundusze mieszane (zrównoważone czy stabilnego wzrostu), lokujące od 40-60% w akcje spółek giełdowych, a resztę w obligacje czy bony skarbowe.
- Na co zwrócić uwagę, planując inwestycje? (określić strategię inwestycyjną: m. in. cel i czas inwestowania, poziom akceptowanego ryzyka; zapoznać się z wynikami funduszu)
- Gdzie można kupić jednostki uczestnictwa? (banki, biura maklerskie).
- Jak oblicza się wartość jednostki? (zainwestowany kapitał : wartość jednostki w dniu zakupu = liczba jednostek; liczba jednostek x wartość jednostki w danym dniu = kapitał (zysk/strata)
- Jakie opłaty ponosi inwestor? (opłata manipulacyjna w momencie dokonywania wpłaty; opłata za zarządzanie, podatek od zysków kapitałowych (tzw. podatek Belki).

18. Jeżeli seniorzy będą prosili o wyjaśnienie terminów, użytych w prezentacji, zwłaszcza w slajdzie nr 2 (rodzaje funduszy), posłuż się informacjami z materiału pomocniczego nr 2 i w prosty sposób wytłumacz, że np. fundusze zrównoważone w równej części inwestują w akcje i obligacje, fundusze stabilnego wzrostu jedną trzecią środków lokują w akcje największych spółek giełdowych, resztę w obligacje i bony skarbowe. Uwaga! Skoncentruj się jednak na określeniu, które fundusze są najmniej (rynku pieniężnego), a które najbardziej ryzykowne (fundusze akcji).
19. Ważne, by seniorzy zdawali sobie sprawę, iż inwestowanie w fundusze może przynieść wyższe zyski niż lokata, ale niesie z sobą ryzyko poniesienia ewentualnych strat.
20. Zaproponuj uczestnikom zapoznanie się z przykładową porównywarką funduszy inwestycyjnych. Zaznacz, że porównanie wyników funduszy jest trudnym zadaniem, ale seniorzy powinni wiedzieć, że internet oferuje inwestorowi wiele źródeł informacji i narzędzi, dotyczących funduszy.
21. Podziel grupę na pary/ małe grupy, które wspólnie będą pracować przy komputerach, rozdaj tekst zadania nr 3. Poproś o przejście na stronę <http://www.money.pl/fundusze/porownanie/>
22. Powiedz, że na stronie zamieszczono informacje o wielu rodzajach funduszy (krajowych i zagranicznych) np. akcji, papierów dłużnych, rynku pieniężnego, zrównoważonych, stabilnego wzrostu. Uczestnicy powinni wybrać jeden rodzaj funduszy i sprawdzić, jakie informacje zawiera porównywarka (porównanie stóp zwrotu funduszy inwestycyjnych).
23. Wyjaśnij, że **stopa zwrotu** (inaczej stopa dochodu) jest to procentowa zmiana (wzrost lub spadek wartości inwestycji w określonym czasie) w różnych okresach (np. 1 miesiąca, 6 miesięcy, 12 miesięcy, 36 miesięcy). Na czerwono zaznaczono ujemną stopę zwrotu (straty), na zielono – dodatnią (zyski). Możliwe jest również sortowanie wyników – od najgorszych do najwyższych. Dzięki temu inwestor może się dowiedzieć, który z funduszy przyniósł największy zyski, a który notuje straty w danym okresie. Podkreśl, że uczestnicy nie muszą sprawdzać wszystkich informacji. Warto jednak, by kliknęli w kilka zakładek np. zakładkę „fundusze krajowe – papierów dłużnych”, „fundusze krajowe – akcji”. Powiedz, że myśląc o zyskach z funduszy należy jeszcze pamiętać o opłatach, jakie ponosi inwestor.
24. Pokaż też, jak korzystać z kalkulatora funduszy na stronie

<http://www.money.pl/fundusze/kalkulator/zysk/>

25. Rozdaj tekst zadania nr 4 parom lub małym zespołom. Dla zapoznania się z działaniem kalkulatora, uczestnicy mogą wybrać dowolny typ (i ewentualnie grupę) funduszy inwestycyjnych, określić fikcyjną kwotę inwestycji i wstawić dowolną datę kupienia i zbycia jednostki, a następnie obliczyć możliwy zysk z inwestycji (np. zaznaczając „oblicz zysk dla wybranej grupy funduszy”). Powiedz, że mogą również wyszukać nazwę konkretnego funduszu, oferowanego przez bank, w którym mają konto lub dowolny bank z najbliższego otoczenia i obliczyć zysk inwestora.
26. Podsumowując tę część spotkania uświadom uczestnikom, że na naszym rynku działa wiele funduszy i że należy posiadać wiedzę finansową, by orientować się w ich wynikach i podjąć racjonalną decyzję inwestycyjną. Zaznacz ponownie, że ta część zajęć służyła jedynie przybliżeniu tematyki. Zasadniczym tematem są lokaty z funduszem, często oferowane przez banki. Osoby oszczędzające powinny wiedzieć, jakie to produkty, jakie mają wady i zalety.
27. Zaproponuj teraz seniorom zadanie nr 5 - przeczytanie artykułów o lokatach z funduszem na stronach

<http://www.bankier.pl/lokaty/wiadomosc/Lokata-z-funduszem-inwestycyjnym-przemilczane-ryzyko-2385051.html>

<http://marketmoney.pl/artykuly/lokaty-z-funduszami-raport-marketmoney-pl,72,0,1408072.html>

Po zapoznaniu się z treścią artykułów porozmawiaj z uczestnikami, zadając pytania: Dla kogo przeznaczone są takie lokaty? Jakie ryzyko dla osoby oszczędzającej niesie z sobą lokata z funduszem? Jakie są plusy i minusy lokat z funduszem?

28. Na zakończenie możesz polecić uczestnikom wykonanie zadania nr 6 – „Wady i zalety wybranych form oszczędzania i inwestowania”. Podziel uczestników na 5 małych zespołów, każdemu z nich przydziel jedną z form (zespół nr 1 – oszczędzanie w domu „skarbonka”, nr 2 – konto oszczędnościowe, nr 3 – lokata terminowa, nr 4 – lokata z funduszem inwestycyjnym, nr 5 – fundusz inwestycyjny). Każdy zespół na karcie papieru wypisuje zalety i wady danej formy oszczędzania czy inwestowania.

29. Przedstawiciele zespołów omawiają treść plakatów, natomiast pozostali uczestnicy mogą uzupełniać zapisy. Podsumowując spotkanie podkreśl, że wybór sposobu oszczędzania i rodzaju lokaty zawsze jest wyborem indywidualnym, a osoba oszczędzająca, w zależności od potrzeb i preferencji, musi samodzielnie podjąć decyzję. Zapytaj uczestników, które informacje, jakie zdobyli w trakcie spotkania, uznają za przydatne i pomocne w oszczędzaniu. Podziękuj za udział w spotkaniu.

Materiał pomocniczy nr 2

Zadania dla uczestników

Zadanie nr 1

Zapoznajcie się z najważniejszymi wiadomościami o gwarantowaniu depozytów przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny na stronie:

<https://www.bfg.pl/system-gwarantowania-depozytow-w-polsce>

Poszukajcie informacji, jaka kwota oszczędności jest gwarantowana przez BFG.

Skorzystajcie z kalkulatora gwarancji i obliczcie, ile pieniędzy można otrzymać w ramach gwarancji dla depozytu o dowolnej wysokości.

Następnie sprawdźcie, czy bank lub SKOK, w którym oszczędzacie, jest objęty gwarancjami BFG.

Zadanie nr 2

Zapoznajcie się z prezentacją „Plusy i minusy inwestycji w fundusze” na stronie

http://zrozumfinanse.pl/poland/portal/multimedia/multimedia_1318.htm

Przygotujcie odpowiedzi na pytania:

- Czym zajmują się towarzystwa funduszy inwestycyjnych?
- Jaka jest najważniejsza cecha inwestowania w fundusze?
- W jakie instrumenty finansowe mogą być inwestowane zebrane środki?
- Jak inwestor może zminimalizować ryzyko strat? Na czym polega dywersyfikacja

portfela?

- Które fundusze są najmniej, a które najbardziej ryzykowne?
- Na co zwrócić uwagę, planując inwestycję w fundusze?
- Gdzie można kupić jednostki uczestnictwa?
- Jak oblicza się wartość jednostki uczestnictwa w funduszu?
- Jakie opłaty ponosi inwestor?

Zadanie nr 3

Zapoznajcie się z przykładową porównywarką funduszy inwestycyjnych

<http://www.money.pl/fundusze/porownanie/>

Zobaczcie, jakie rodzaje funduszy inwestycyjnych zostały uwzględnione.

Wybierzcie jeden z rodzajów funduszy (np. akcji, papierów dłużnych, rynku pieniężnego, zrównoważone, stabilnego wzrostu).

Sprawdźcie, jakie informacje zawiera porównywarka. Pamiętajcie, że stopa zwrotu to procentowa zmiana (wzrost lub spadek) wartości inwestycji w określonym czasie. Na czerwono zaznaczono ujemną stopę zwrotu (straty), na zielono – dodatnią (zyski).

Skorzystajcie z opcji „sortowanie wyników” – od najniższych do najwyższych. Który z funduszy przyniósł największe zyski, a który notuje największe straty w danym okresie?

Uwaga! Nie musicie zapoznać się ze wszystkimi informacjami, lecz jedynie sprawdzić, jak działa porównywarka.

Zadanie nr 4

Sprawdźcie działanie przykładowego kalkulatora funduszy na stronie:

<http://www.money.pl/fundusze/kalkulator/zysk/>

Wybierzcie dowolny typ funduszu inwestycyjnego, określcie fikcyjną kwotę inwestycji i wstawcie dowolną datę kupienia i zbycia jednostki, a następnie obliczcie zysk z inwestycji.

Możecie również wyszukać nazwę funduszu, oferowanego przez bank, w którym macie konto lub dowolny bank z najbliższego otoczenia i obliczyć zysk inwestora.

Zadanie nr 5

Przeczytajcie artykuły o lokatach z funduszem na stronach:

<http://www.bankier.pl/lokaty/wiadomosc/Lokata-z-funduszem-inwestycyjnym-przemilczane-ryzyko-2385051.html>

<http://marketmoney.pl/artykuly/lokaty-z-funduszami-raport-marketmoney-pl,72,0,1408072.html>

Jakie ryzyko dla osoby oszczędzającej niesie z sobą lokata z funduszem? Zwróćcie uwagę na wady i zalety lokat z funduszem.

Zadanie nr 6

Wady i zalety wybranych form oszczędzania i inwestowania

Pracując w małych zespołach wypiszcie na kartach papieru w dwóch kolumnach zalety i wady przydzielonej Wam formie oszczędzania lub inwestowania. Następnie reprezentant zespołu przedstawi i omówi wyniki pracy na forum całej grupy.

Zespoły:

Nr 1- skarbonka - oszczędzanie w domu

Nr 2 – konto oszczędnościowe

Nr 3 – lokata terminowa

Nr 4 – lokata z funduszem inwestycyjnym

Nr 5 – inwestowanie w funduszu inwestycyjnym

Przykład rozwiązania zadania nr 6.

Wady i zalety wybranych form oszczędzania i inwestowania

Forma oszczędzania lub inwestowania	Zalety	Wady
Skarbonka – trzymanie oszczędności w domu	<ul style="list-style-type: none"> - łatwy dostęp do pieniędzy - możliwość korzystania z oszczędności w dowolnym momencie 	<ul style="list-style-type: none"> - brak pełnego bezpieczeństwa pieniędzy - brak oprocentowania (środki nie przynoszą zysków)
Konto oszczędnościowe	<ul style="list-style-type: none"> - bezpieczeństwo pieniędzy, - oprocentowanie środków, - kapitalizacja odsetek, - stały dostęp do własnych pieniędzy, - możliwość dokonywania wpłat i wypłat w dowolnym momencie; 	<ul style="list-style-type: none"> - opłaty za kolejną wypłatę z rachunku. - niskie oprocentowanie rachunku
Lokata terminowa	<ul style="list-style-type: none"> - oprocentowanie, ustalone w momencie zakładania lokaty, - przewidywalność dochodu z lokaty, - kapitalizacja odsetek, - bezpieczeństwo oszczędności, - możliwość wyboru spośród różnych rodzajów lokat, zależnie od potrzeb klienta 	<ul style="list-style-type: none"> - konieczność zablokowania środków finansowych na dłuższy czas, - utrata części lub całości odsetek w przypadku wcześniejszego zlikwidowania lokaty, - ponoszone opłaty np. prowizja, podatek od zysków kapitałowych;
Lokata z funduszem inwestycyjnym	<ul style="list-style-type: none"> - wysokie oprocentowanie części lokacyjnej - możliwość osiągnięcia ponadprzeciętnych zysków z części inwestycyjnej - gwarancja BFG dla części lokacyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> - brak gwarancji kapitału części inwestycyjnej - brak gwarancji zysku w przypadku części inwestycyjnej - ponoszenie opłat m. in. wstępnej i za zarządzanie w części inwestycyjnej
Fundusz inwestycyjny	<ul style="list-style-type: none"> - możliwość osiągnięcia przez inwestora wyższego zysku przy poniesieniu większego ryzyka, - powierzenie środków profesjonalnemu TFI w celu inwestowania środków i osiągnięcia zysku 	<ul style="list-style-type: none"> - możliwość poniesienia strat: utraty części kapitału - wysokie ryzyko (np. fundusze akcji) - liczne opłaty: opłata manipulacyjna w momencie dokonywania wpłaty; opłata za zarządzanie, podatek od

	- możliwość umorzenia jednostek w dowolnym dla inwestora momencie - możliwość wyboru różnych rodzajów funduszy zależnie od potrzeb inwestora i celu inwestowania	zysków kapitałowych
--	---	---------------------

Materiał pomocniczy nr 2

Teksty dla prowadzącego

Tekst nr 1

Najważniejsze produkty bankowe:

- **rachunki oszczędnościowo – rozliczeniowe**, czyli **konta osobiste**.
- **rachunki oszczędnościowe**, na których klienci gromadzą oszczędności i mogą je wypłacić w dowolnej chwili bez utraty odsetek.
- **lokaty terminowe**, czyli przyjmuje oszczędności klientów na określony czas, a po upływie terminu wypłaca kwoty powiększone o odsetki.
- **karty płatnicze**, którymi ich właściciele płacą bez użycia banknotów i monet. Za ich pomocą mogą też wypłacać gotówkę z bankomatu.
- **pożyczki** - pożyczka nie musi mieć określonego z góry celu przeznaczenia i może być udzielana nieodpłatnie.
- **kredyty** – (bank użycza kredytobiorcy określonej kwoty pieniędzy na konkretny cel i okres, pod warunkiem zapłacenia oprocentowania i prowizji oraz terminowego zwrotu całej sumy (zwykle w ratach).

Tekst nr 2

Fundusze inwestycyjne – tekst dodatkowy

Fundusz inwestycyjny to instytucja sektora finansowego, stworzona w celu inwestowania środków finansowych w papiery wartościowe (akcje, obligacje) lub inne aktywa np. waluty, nieruchomości. Fundusz posiada kapitał, złożony z wpłat dokonywanych przez jego uczestników – indywidualnych inwestorów. Kapitał ten jest następnie **inwestowany w różne aktywa**. W zamian za wpłaty do funduszy inwestorzy otrzymują **jednostki uczestnictwa lub certyfikaty inwestycyjne** (w tzw. funduszach zamkniętych). Ich liczba pokazuje **proporcjonalny udział uczestnika w majątku funduszu**. Fundusze

inwestycyjne są zarządzane przez **towarzystwa funduszy inwestycyjnych**. Działają one w formie spółki akcyjnej i są jedynymi podmiotami, które są mają prawo do tworzenia funduszy, zarządzania nimi i reprezentowania ich w stosunkach z osobami trzecimi.

Zatrudniają **doradców inwestycyjnych** – specjalistów, posiadających licencję komisji doradców inwestycyjnych. Doradcy podejmują decyzje, w co zainwestować powierzone funduszom środki, aby przyniosły one jak największy zysk przy równoczesnym ograniczeniu ryzyka inwestycyjnego.

Fundusz jest więc instytucją, która **lokuje** zebrane od uczestników środki pieniężne w papiery wartościowe lub prawa majątkowe (np. nieruchomości) we wspólnym interesie jego uczestników. Prowadzi **politykę inwestycyjną**, której celem jest wypracowanie na rzecz uczestników możliwie wysokich zysków przy ograniczonym ryzyku. Służy temu **dywersyfikacja lokat**.

Inwestowane przez fundusz wpłaty tworzą jego **portfel inwestycyjny**. Jest on źródłem osiąganych przez fundusz dochodów. **Dochody** przysługują uczestnikom proporcjonalnie do liczby posiadanych tytułów uczestnictwa.

W określonych terminach – dniach wyceny - (zazwyczaj w dniach, w których odbywają się sesje giełdowe) **fundusz ustala wartość jednostek** uczestnictwa (oblicza **wartość aktywów netto funduszu** przypadających na jednostkę uczestnictwa lub certyfikat).

Aby to zrobić, fundusz wycenia portfel inwestycyjny, a następnie dzieli jego wartość przez liczbę przysługujących uczestnikom jednostek lub certyfikatów. Wartość ta może się zmieniać w każdym dniu wyceny.

W trakcie funkcjonowania fundusz **zbywa lub odkupuje** przyznane uczestnikowi **jednostki** na jego żądanie, po cenie wynikającej z wartości jednostek uczestnictwa w danym dniu (cena jest powiększona lub pomniejszona o pobieraną przez fundusz opłatę manipulacyjną). Fundusz zamknięty emituje certyfikaty inwestycyjne oraz dokonuje ich wykupu w przypadkach określonych w jego statucie.

Zakończenie inwestowania w funduszu odbywa się poprzez odkupienie jednostek uczestnictwa lub wykupienie certyfikatów przez fundusz. Może też nastąpić sprzedaż certyfikatów na rynku giełdowym.

Rodzaje funduszy inwestycyjnych:

1. **otwarte** – emitują jednostki uczestnictwa, które odkupują na żądanie inwestora. Są najbardziej rozpowszechnione i najłatwiej do nich przystąpić. Istnieje wiele ograniczeń, w co otwarte fundusze mogą inwestować.
2. **specjalistyczne fundusze otwarte** – emitują jednostki uczestnictwa, ale mogą ograniczyć grupę inwestorów, jacy mogą nabywać te jednostki (np. jedynie do

osób prawnych czy osób wnoszących określony, wysoki wkład). Może w nim działać rada inwestorów, kontrolująca politykę inwestycyjną. Mają mniejsze ograniczenia dotyczące możliwych inwestycji.

3. **zamknięte** – emitują certyfikaty inwestycyjne, które mogą być dopuszczone do obrotu publicznego. Wtedy można je kupować i sprzedawać na giełdzie. W takich funduszach działają rady lub zgromadzenia inwestorów. Mają one najszersze możliwości inwestowania np. mogą lokować zgromadzone środki w nieruchomości lub obce waluty. Wśród nich wyróżniamy fundusze portfelowe, których skład jest z góry określony w statucie funduszu.

Ze względu na prowadzoną politykę inwestycyjną, metody lokowania aktywów i stopień ryzyka inwestycyjnego fundusze można podzielić na:

1. **fundusze agresywne** (akcji) – które lokują do 100% powierzonych aktywów w akcje przy agresywnej polityce inwestycyjnej. Są najbardziej ryzykowne i podatne na wahania koniunktury rynkowej. Ryzyko jest wysokie z powodu możliwych znacznych wahań wartości jednostki lub certyfikatu. Przynoszą największe wyniki w czasie hossy (wzrostu kursów giełdowych) i generują straty w czasie załamania rynku. Zazwyczaj w długim okresie (co najmniej 5 lat) są bardziej opłacalne od innych typów funduszy.
2. **fundusze elastycznego inwestowania** (aktywnej alokacji aktywów) – w zależności od koniunktury na rynku finansowym kierować środki pieniężne w segmenty rynku, gdzie można je korzystnie pomnożyć. Zarządzający funduszem mogą w okresie niekorzystnej koniunktury zredukować ilość akcji w portfelu inwestycyjnym do zera, a gdy koniunktura jest pomyślna, zwiększyć ich ilość do udziału maksymalnego. Są nastawione na stabilny zysk i w średnim okresie stanowią konkurencję dla funduszy akcyjnych.
3. **fundusze zrównoważone** – udział akcji w portfelu jest z założenia równy udziałowi obligacji. Celem funduszu jest stabilne długoterminowe zwiększanie wartości aktywów przez lokowanie ich w papiery wartościowe z podwyższonym oraz umiarkowanym ryzykiem. Część portfela pracuje na zyski, szczególnie w okresie hossy, część zapewnia, że a trakcie bessy straty nie są zbyt znaczące. Ryzyko jest średnie, ale możliwość zysku jest znacznie mniejsza w porównaniu z funduszami agresywnymi.
4. **fundusze bezpieczne** – fundusze papierów dłużnych, które gwarantują z góry ustalone oprocentowanie. Są najbardziej bezpieczne, inwestują głównie w papiery o stałym dochodzie – bony i obligacje skarbowe oraz instrumenty dłużne

emitowane przez przedsiębiorstwa i władze samorządowe. Nie inwestują w akcje. Przynoszą stopę zwrotu niewiele wyższą od lokat bankowych, ale przeznaczone są dla osób nie akceptujących ryzyka związanego z zakupem akcji i nastawionych na długofalowe oszczędzanie.

Najważniejsze fundusze inwestycyjne, obecne na naszym rynku to:

1. **Fundusze pieniężne** – lokują w krótkoterminowe bony skarbowe, są najbezpieczniejsze i odpowiednie dla inwestycji krótkoterminowych. Mogą przynieść zysk nieco większy niż z lokat bankowych. Dzielią się na fundusze gotówkowe (bardziej ryzykowne, ale zapewniające wyższy zysk) oraz na bardzo bezpieczne fundusze rynku pieniężnego.
2. **Fundusze obligacji** – lokują w długoterminowe papiery dłużne. Warto inwestować w nich w dłuższym okresie (dłużej niż rok), ponieważ w krótszym wartość udziałów może spadać. Ryzyko jest niskie, ale zyski z inwestycji zależne są od poziomu stóp procentowych. Zyski są umiarkowane, zazwyczaj wyższe jednak niż w przypadku funduszy rynku pieniężnego.
3. **Fundusze stabilnego wzrostu** – jedną trzecią środków lokują w akcje największych spółek giełdowych, resztę w obligacje i bony skarbowe. Przynoszą umiarkowane zyski, zależne od koniunktury na giełdzie, ale są stosunkowo bezpieczne. Warto w nie inwestować przynajmniej na okres 2 – 3 lat.
4. **Fundusze zrównoważone** – połowę środków inwestują na giełdzie, połowę w papiery dłużne. Niektóre są nieco bardziej nastawione na ryzyko (inwestują do 60% środków w akcje). Potencjalne zyski, zależnie od sytuacji na giełdzie mogą być wysokie, ale inwestorzy w czasie bessy muszą liczyć się z możliwością strat.
5. **Fundusze akcji** – inwestują w akcje spółek notowanych na giełdzie. W zależności od strategii funduszu, mogą to być akcje dużych lub małych spółek lub też spółek z poszczególnych branż. Zyski zależą od sytuacji na giełdzie, wyniki odpowiadają zmianom indeksów giełdowych. Nadają się do kilkuletnich inwestycji. Przynoszą wysokie ryzyko, ale też pozwalają na osiągnięcie bardzo wysokich zysków.

Opracowano na podstawie:

Barbara Jawdosiuik, Krzysztof Rożko „Jak wybrać fundusz inwestycyjny”, Fundacja Edukacji Rynku Kapitałowego; Warszawa 2005

Piotr Biernacki „Poradnik inwestora”, Fundacja Edukacji Rynku Kapitałowego; Warszawa 2004

http://zrozumfinanse.pl/poland/portal/wszystko_o/funduszach.htm

<http://www.money.pl/fundusze/>

Materiał pomocniczy nr 3

Przydatne adresy internetowe

Informacje o lokatach i funduszach inwestycyjnych na portalach finansowych

<http://www.nbportal.pl/pl/np/porady/poradniki/inwestowanie>

<http://www.nbportal.pl/pl/np/porady/poradniki/oszczednosci>

http://zrozumfinanse.pl/poland/portal/wszystko_o/funduszach.htm

http://zrozumfinanse.pl/poland/portal/wszystko_o/lokatach.htm

http://www.nbportal.pl/pl/np/artykuly/finanse/fundusz_szkrojony_na_miare

<http://www.bankier.pl/lokaty/wiadomosc/Lokata-z-funduszem-inwestycyjnym-przemilczane-ryzyko-2385051.html>

<http://www.bankier.pl/lokaty/wiadomosc/Oszczedzanie-dlugoterminowe-przeglad-produktow-2334107.html>

<http://marketmoney.pl/artykuly/lokaty-z-funduszami-raport-marketmoney-pl,72,0,1408072.html>

Prezentacje o lokatach i funduszach inwestycyjnych

http://www.nbportal.pl/pl/np/animacje/prezentacje/rynek_kapitalowy/fundusze-inwestycyjne

http://zrozumfinanse.pl/poland/portal/multimedia/multimedia_1318.htm